

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště č. 8

Liberec

okresní pracoviště Česká Lípa

Inspekční zpráva

Dětský domov, Česká Lípa, Mariánská 570
470 01 Česká Lípa

IZO: 102 577 081

Identifikátor ředitelství: 600 028 828

Zřizovatel: MŠMT ČR, Karmelitská 7, 118 12 Praha 1 - Malá Strana

Školský úřad: Česká Lípa, Havlíčkova 443, 470 05 Česká Lípa

Čj.	095 225/99-5060
Signatura	kh1ls203

OBSAH

1 ÚVOD	3
1.1 Předmět inspekce	3
1.2 Termín inspekce	3
1.3 Složení inspekčního týmu	3
1.4 Ředitel dětského domova	3
1.5 Označení dokladů a ostatních materiálů, o které se zjištění opírá	3
2 VÝCHOVNĚ-VZDĚLÁVACÍ PROGRAM DĚTSKÉHO DOMOVA	4
2.1 Výchovně vzdělávací program dětského domova s příslušnou dokumentací	4
2.2 Bezpečnost z pohledu svěřence	4
2.3 Stimulační úroveň	5
2.4 Další informace o výchovně-vzdělávacím programu dětského domova	6
2.5 Přehled o počtu výchovných skupin (rodinných buněk)	6
3 ŘÍZENÍ DĚTSKÉHO DOMOVA	8
3.1 Koncepční záměry dětského domova, plánování	8
3.2 Odborné a pedagogické řízení	9
3.2.1 Organizační struktura dětského domova	9
3.2.2 Personální struktura dětského domova	10
3.2.3 Péče o další vzdělávání a odborný růst pedagogických pracovníků	10
3.3 Kontrolní systém dětského domova, kontrola a hodnocení	11
3.4 Informační systém dětského domova - vnitřní a vnější	11
3.5 Vedení povinné dokumentace	12
3.6 Úroveň spolupráce dětského domova s dalšími zainteresovanými orgány	12
3.7 Výroční zpráva	13
3.8 Efektivnost využívání finančních prostředků přidělených ze státního rozpočtu vzhledem k účelu činnosti dětského domova	13
4 PODMÍNKY, PRŮBĚH A VÝSLEDKY VÝCHOVNĚ-VZDĚLÁVACÍ ČINNOSTI .	14
4.1 Hodnocení materiálně-technických podmínek výchovně vzdělávací činnosti vzhledem ke schváleným dokumentům a počtu svěřenců	14
4.2 Hodnocení psychohygienických podmínek dětského domova	15
4.3 Hodnocení dětského domova z hlediska rozvoje osobnosti svěřenců, z hlediska výchovné práce a kvality speciálních činností	15
4.4 Hodnocení dětského domova z hlediska znalosti a využívání důležitých inf. o svěřencích	17
4.5 Hodnocení dětského domova z hlediska úrovně výsledků výchovně-vzdělávací činnosti	17
4.6 Hodnocení dalších aktivit, které významně ovlivňují činnost dětského domova	17
4.7 Hodnocení činnosti zařízení, která jsou součástí dětského domova	18
5 ZÁVĚR	19
5.1 Závěry inspekce	19
5.2 Doporučení inspekce k další činnosti dětského domova	20
5.3 Datum vyhotovení zprávy	20
5.4 Datum a podpis ředitele kontrolovaného dětského domova stvrzující převzetí zprávy	20
5.5 Další adresáti zprávy	21
5.6 Přípomínky ředitele dětského domova	21

1 ÚVOD

1.1 Předmět inspekce

Komplexní posouzení činnosti dětského domova dle § 18 odst. 3, 4 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

1.2 Termín inspekce

12. - 13. dubna 1999

1.3 Složení inspekčního týmu

Vedoucí týmu: PaedDr. Olga Talášková

Člen týmu: Mgr. Božena Vydrová

1.4 Ředitel dětského domova

Karel Heller

1.5 Označení dokladů a ostatních materiálů, o které se zjištění opírá

Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení čj. 35 665/98-21 ze dne 29. ledna 1999, zřizovací listina čj. 21.338/94 - 60 ze dne 18. října 1994, změna zřizovací listiny - Dodatek č. 1 - čj. 15 329/99-21 ze dne 24. února 1999, jmenovací dekret ředitele čj. 26.206/94-60 ze dne 12. prosince 1994, oznámení o pokračování ve funkci ředitele vydané Školským úřadem Česká Lípa pod čj. 526/99 ze dne 25. března 1999, zápisy z pedagogických rad ve školním roce 1998/1999, zápisy z porad vychovatelů ve školním roce 1998/1999, zápisy z porad vedení ve školním roce 1998/1999, zápisy z porad vedoucí školní jídelny s kuchařkami ve školním roce 1998/1999, zápisy z porad provozních zaměstnanců ve školním roce 1998/1999, kniha úrazů - pro svěřence a pro zaměstnance odděleně, měsíční rozpisy služeb pedagogických pracovníků ve školním roce 1998/1999, personální dokumentace, protokoly a záznamy o provedených kontrolách, vnitřní řád, koncepce dětského domova, roční plán výchovné práce pro školní rok 1998/1999, dokument Hlavní požadavky vědomostí, dovedností a návyků dětí při výchovném procesu (profil absolventa dětského domova), týdenní programy výchovné práce jednotlivých skupin ve školním roce 1998/1999, denní záznamy ve školním roce 1998/1999, jednací protokoly - kniha došlé pošty a kniha odeslané pošty, kronika, osobní spisy mládeže, pedagogické deníky, kniha úředních návštěv a kniha návštěv, kniha návštěv rodičů a zákonných zástupců, kniha příchodů a odchodů zaměstnanců, kronika, dokumentace k požární ochraně a bezpečnosti práce.

2 VÝCHOVNĚ-VZDĚLÁVACÍ PROGRAM DĚTSKÉHO DOMOVA

2.1 Výchovně-vzdělávací program dětského domova s příslušnou dokumentací

Ředitel dětského domova vypracoval dokument Hlavní požadavky vědomostí, dovedností a návyků dětí při výchovném procesu (profil absolventa dětského domova). Hlavním cílem je příprava dítěte k sebeobsluze a ke schopnosti samostatného života s ohledem na prostředí, do kterého bude svěřenec po ukončení ústavní výchovy odcházet. Uvedený dokument stanoví základní požadavky, při jejichž splnění bude dosaženo vytyčeného cíle. Vymezuje také nástin výchovných prostředků k dosažení průběžných cílů.

Roční plán práce (pro školní rok 1998/1999) podrobně rozpracovává cíle výchovného působení, které jsou uvedeny ve výše zmíněném dokumentu, a to v oblastech:

- první pomoc, ošetřování nemocného, zdravý způsob života,
- rodinná a sexuální výchova,
- provoz domácnosti,
- úklid, údržba domácnosti, důležité domácí práce,
- osobní hygiena,
- občanská výchova (občan, společnost, práva a povinnosti, obec, samospráva, státní správa),
- péče o oděv a obuv,
- doprava, cestování, zásilky, telekomunikace,
- základy vaření,
- společenské chování.

Výchovné cíle jsou jednoznačně určeny pro jednotlivé věkové kategorie svěřenců (3 - 6 let, 6 - 11 let, 11 - 15 let, 15 - 18 let).

Studiem týdenních plánů a denních záznamů byla shledána kompatibilita a naplňování hlavních cílů výchovně vzdělávacího programu dětského domova.

Výchovně-vzdělávací program dětského domova je jasně a jednoznačně deklarován a naplňován. Oblast je hodnocena jako nadprůměrná.

2.2 Bezpečnost z pohledu svěřence

Vedení dětského domova věnuje mimořádnou péči zajištění bezpečného a důvěrného prostředí.

Výchovné skupiny jsou ubytovány odděleně, což vytváří předpoklady pro vytváření příznivých sociálních vztahů. Pedagogičtí pracovníci si průběžně předávají informace prostřednictvím denních záznamů.

Základním preventivním prvkem proti výskytu nežádoucích jevů je důraz na vyplnění dne zájmovými a výchovnými činnostmi. Ředitel dětského domova vypracoval zásady pro omezování projevů rasismu, netolerance a xenofobie v dětském domově, které jsou součástí vnitřního řádu. V oblasti zneužívání návykových látek byl ČŠI předložen písemně zpracovaný dokument Postup pedagogických pracovníků při zjištění nebo podezření z použití návykových látek a dále dokument o prevenci drogových závislostí v teoretické a praktické rovině.

Studiem dostupných materiálů (plány činnosti, denní záznamy, osobní dokumentace svěřenců) a na základě rozhovorů s dětmi a vychovateli bylo zjištěno, že uvedené problematice je věnována dostatečná pozornost a deklarované cíle ve výše zmíněných dokumentech jsou postupně naplňovány.

Děti jsou průběžně poučovány o bezpečnosti při jednotlivých činnostech - zápisy včetně podpisů svěřenců jsou uvedeny v denních záznamech.

V rámci zajištění reflexe a sebereflexe svěřenců a vytváření pocitů sounáležitosti je činnost dětské samosprávy, kterou tvoří pět dětí a která se pravidelně jednou měsíčně (případně dle potřeby) schází s ředitelem dětského domova a vyjadřuje se k vlastním problémům a potřebám.

Schránka důvěry je umístěna na přístupném místě, otvírá ji jen ředitel a lze ji považovat za další prvek při zajišťování bezpečného prostředí a prevence nežádoucích jevů.

Namátková kontrola dětí samostatně docházejících do školy, která je součástí rozpisu služeb vychovatelů, a dále zajištění doprovodu dětí po setmění (např. při zájmových kroužcích) jsou dokladem péče vedení dětského domova o fyzickou bezpečnost svěřenců.

V případě výskytu nežádoucích jevů se pedagogičtí pracovníci snaží vyřešit jednotlivé případy sami (diskusemi na poradách a neformálními besedami), v případě potřeby spolupracují s odborníky - např. Střediskem sociální a psychologické péče v České Lípě.

Zdravotní služba je dostatečně zajištěna. Součástí vnitřního řádu je příloha Zajištění evidence podávání léků svěřencům. V denních záznamech a osobní dokumentaci svěřenců jsou vedeny záznamy o návštěvách lékařů a zdravotních a jiných odborných vyšetřeních.

V letošním školním roce nebyl zaznamenán útek.

Na základě řízených rozhovorů se svěřenci a pozorování výchovného procesu bylo zjištěno, že psychosociální prostředí dětského domova je příznivé, obsahuje prvky důvěry a otevřenosti.

Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem je oblast bezpečnosti z pohledu svěřence hodnocena jako nadprůměrná.

2.3 Stimulační úroveň

Základním prvkem stimulačních procesů v dětském domově je hodnotící systém, který je pozitivně orientován a jehož součástí je sledování svěřence v oblasti prospěchu ve škole, v chování a při aktivních činnostech.

Hodnocení svěřence vychází ze společného rozhovoru svěřence s vychovatelem, v jehož průběhu má dítě možnost vyjádřit se k pozitivním i negativním záznamům. V některých případech sami svěřenci píší vlastní návrh (sebehodnocení), které je následně diskutováno s vychovatelem. Výplatní listina kapesného obsahuje kromě jména dítěte a navrhované částky také zdůvodnění výše kapesného v rámci daného limitu. Jedná se o stručné zhodnocení svěřence v průběhu uplynulého měsíce a je zaměřeno výrazně pozitivně.

Hodnocení v jednotlivých výchovných skupinách sjednocuje ředitel dětského domova, který se pravidelně jednou týdně účastní společného hodnocení v každé skupině. Hodnotící systém, jehož pravidla nejsou striktně deklarována a který vychází z individuálních potřeb a schopností svěřenců, je akceptován dětmi i vychovateli, což bylo sledováno při řízených rozhovorech se svěřenci a vychovateli.

V průběhu výchovného působení jsou stimulovány a posilovány autoregulativní a sebereflexivní procesy (otevřenost sociálního prostředí, hodnotící systém, samospráva

apod.), které v rámci skupinové terapie přispívají k výchově k odpovědnosti za sebe sama, učí svěřence formulovat vlastní názor a prosadit a obhájit oprávněný zájem.

Uvedená oblast je hodnocena jako nadprůměrná.

2.4 Další informace o výchovně vzdělávacím programu dětského domova

Součástí výchovně vzdělávacího programu dětského domova je účast svěřenců na aktivitách mimo dětský domov. Téměř každé dítě je zapojeno v zájmovém kroužku v dětském domově i mimo něj.

Zájmová činnost mimo dětský domov	1. vých. skupina	2. vých. skupina	3. vých. skupina
Hra na klavír		1	2
Pěvecký kroužek	1	5	4
Kroužek plavání		1	
Kopaná		1	4
Lední hokej		1	
Výtvarný kroužek			1
Divadelní kroužek	3		

Kroužky v dětském domově:	Počet svěřenců:
Knihovnický	15
Kroužek vaření	10 z každé skupiny
Výtvarný	15
Hudební	15
Šití na stroji	8

Nabídka individuální volby vzdělávacích aktivit je široká a zahrnuje základní oblasti zájmů dětí jednotlivých věkových kategorií.

Uvedená oblast je hodnocena jako nadprůměrná.

2.5 Přehled o počtu výchovných skupin (rodinných buněk)

Tab. 1 : počet výchovných skupin a svěřenek/svěřenců

Výchovná	Počet	MŠ	ZŠ	ZvŠ	Učni	Žáci	Dívky	Sourozenci
----------	-------	----	----	-----	------	------	-------	------------

skupina	svěřenců					SŠ		
1.	13	5	3	3	2	-	5	1 x 3 1 x 4 1 x 2
2.	16	-	12	1	2	1	7	5 x 2
3.	14	-	6	4	2	2	7	2 x 2
Celkem	43	5	21	8	6	3	19	

Kapacita dětského domova dle rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení činí 44 dětí.

V době konání inspekce bylo fyzicky přítomno 36 dětí, na internátě střední školy nebo učiliště pobývali čtyři svěřenci, hospitalizováno bylo jedno dítě, podmíněčně propuštěn byl jeden chlapec a jedna dívka byla v předpěstounské péči.

Na základě soudního rozhodnutí o nařízení ústavní výchovy je zařazeno v dětském domově celkem 38 svěřenců, čtyři svěřenci na základě soudem vydaného předběžného opatření. Se zákonnými zástupci jednoho dítěte je uzavřena smlouva o pobytu (tzv. dobrovolný pobyt).

V péči pedagogicko-psychologické poradny je celkem pět svěřenců, dvě děti dochází ambulantně k dětskému psychiatrovi. Odborná etopedická péče je věnována jednomu svěřenci.

Kapacita dětského domova je naplněna. Výchovné skupiny jsou vytvářeny efektivním způsobem a s ohledem na věkovou a mentální úroveň dětí. Sourozenci jsou zařazováni do jedné výchovné skupiny.

3 ŘÍZENÍ DĚTSKÉHO DOMOVA

3.1 Koncepční záměry dětského domova, plánování

Předložená koncepce dětského domova obsahuje úkoly pro období 1996-2002. Úkoly jsou stanoveny v bodech, bez termínů a zpětné kontroly plnění. Dotýkají se stavebních úprav a výchovně-vzdělávací činnosti dětského domova. Některé úkoly, jak bylo patrné z prohlídky budovy i ze sledování výchovně-vzdělávací činnosti, byly již ke dni inspekce splněny.

Z další předložené dokumentace ředitele domova není patrné projednání koncepce se zaměstnanci, ale z jejich jednání a vystupování je zřejmé, že o stanovených úkolech v této koncepci vědí.

Prostředky k dosažení některých cílů stanovených v koncepci jsou specifikovány v ročním plánu dětského domova. Plán obsahuje organizaci školního roku, rozdělení svěřenců do výchovných skupin, jmenovité úkoly pracovníků, vzdělávací programy v rámci jednotlivých výchov. Zahnuje obecné úkoly dotýkající se provozu, úkoly pro výchovnou část i úkoly v oblasti hospodářské a stavební. Nejsou zde patrné termíny ani osobní zodpovědnost.

Součástí ročního plánu je:

- deset kapitol rozpracovaných podle oblastí výchovného a vzdělávacího působení ve vztahu k věku svěřenců (viz kapitola 2.1),
- plán kontrolní a hospitační činnosti ředitele dětského domova (viz kapitola 3.3),
- plán pedagogických porad.

Vychovatelé mají vypracovány roční plány činnosti v oblastech jednotlivých výchov (pracovní, rozumová, hudební, tělesná, práce v domácnosti apod.). V návaznosti na roční plán dětského domova jsou zpracovány jednotlivými pedagogickými pracovníky týdenní plány činnosti, jsou v nich zaznamenávány činnosti v hlavních částech dne (dvě odpolední, jedna večerní), a to včetně náhradního programu. V denních záznamech se objevuje i zhodnocení dne, lze tedy hovořit o prvcích zpětné vazby.

Předložené individuální plány svěřenců obsahují základní cíle, kterých by mělo být dosaženo v průběhu školního roku u jednotlivých dětí. Zpětné hodnocení dosažených výsledků nebylo předloženo.

Studiem uvedených plánů a denních záznamů byla zjištěna jejich návaznost. Plánování výchovné činnosti lze tedy označit jako systematické a cílevědomé.

Oblast koncepčních záměrů a plánování je zpracována s převahou pozitivních prvků, téměř bez nedostatků. V plánování je systém, výchovné záměry i jejich rozpracování do ročního plánu a následně do týdenních plánů pracovníků jsou sledovány. Plánování je funkční. Tuto oblast hodnotí ČŠI jako nadprůměrnou.

3.2 Odborné a pedagogické řízení

3.2.1 Organizační struktura dětského domova

Ředitel dětského domova pracuje ve funkci od září 1973. Na základě konkursního řízení byl jmenován 12. prosince 1994. Jmenování je vedeno pod čj. 26. 206/94-60. Opětovně byl Školským úřadem v České Lípě potvrzen ve funkci dne

25. března 1999, čj. 526/99. Je absolventem Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy v Praze, obor speciální pedagogika. Je odborně a pedagogicky způsobilý. Je členem výboru FICE (Federace dětských domovů České republiky).

Ředitel dětského domova řídí práci pedagogických a provozních zaměstnanců, po skončení jeho pracovní doby ho zastupuje vychovatelka třetí výchovné skupiny. Při celodenní či delší nepřítomnosti ho zastupuje sociální pracovníce a hospodářka.

Velmi úzce spolupracuje s poradními orgány, které jsou v dětském domově ustanoveny. Jsou to:

- užší vedení dětského domova, které tvoří sociální pracovníce, hospodářka, švadlena, vedoucí stravování a zástupce vychovatelů,
- pedagogická rada,
- porady vychovatelů,
- pětičlenná dětská samospráva - každá výchovná skupina si zvolila své zástupce,
- dvě sekce provozních zaměstnanců - švadlena, uklízečky, prادلena a údržbář,
- vedoucí stravování a kuchařky.

Porady jednotlivých shora uvedených skupin se konají jednou měsíčně, podle potřeby i vícekrát. O jednání si vedou pověřeni pracovníci zodpovídající za vedení porad stručný zápis. Ředitel zařízení se zúčastňuje každého jednání.

Všichni pracovníci mají stanovenou pracovní dobu, ve vnitřním i organizačním řádu dětského domova je zaznamenána jejich možná zastupitelnost v případě nepřítomnosti některého pracovníka.

Přímá výchovná činnost všech pedagogických pracovníků je dána měsíčním rozpisem služeb. Kontrolou jejího dodržení jsou denní záznamy činnosti jednotlivých skupin a zápisy v knize příchodů a odchodů. Ředitel dětského domova svou přímou výchovnou činnost do zápisů denního hlášení doposud nezapisoval, i když na měsíčním rozpisu je uvedena a dotazem bylo zjištěno, že práci vykonává.

Organizační struktura a její provázanost byla v době inspekce nadprůměrná.

3.2.2 Personální struktura dětského domova

Tab. 2: personální zajištění dětského domova

Zaměstnanci DD	Celkový počet	Z toho žen
Ředitel	1	0
Vychovatelé	6	5
Pomocní vychovatelé	3	3

Ostatní zaměstnanci	11	10
Celkem	21	18

Ke dni inspekce pracovalo v zařízení celkem 21 zaměstnanců. Z toho:

- sedm pedagogických pracovníků - ředitel domova a čtyři vychovatelé jsou odborně a pedagogicky způsobilí, dvě vychovatelky jsou způsobilé odborně,
- tři pomocné vychovatelky,
- jedenáct provozních zaměstnanců - sociální pracovníce, hospodářka, vedoucí stravování, dvě kuchařky, prادلena, švadlena, tři uklízečky, údržbář - všichni mají odpovídající vzdělání.

Pedagogický sbor je stabilizovaný, délka pedagogické praxe je od jednoho do třiceti devíti let, je v něm zastoupena mladší i střední generace, svěřenci mají mužský i ženský vzor. Interpersonální vztahy se při inspekci jeví jako velmi dobré.

Provozní zaměstnanci se nemalou měrou podílejí na zajištění potřebného zázemí dětského domova i když dochází v některých profesích k občasné výměně buď z pracovních nebo osobních důvodů. Tři provozní zaměstnanci se účastnili kurzu kuchařského a hygienického minima, aby v případě nepřítomnosti kuchařek nebylo narušeno vyvařování.

K zajištění provozu v oblasti výchovy i materiálně-technických podmínek pomáhají dva příslušníci civilní služby.

Personální podmínky byly v době inspekce spíše nadprůměrné.

3.2.3 Péče o další vzdělávání a odborný růst pedagogických pracovníků

Vzdělávání pedagogických pracovníků má stanovený řád. Ředitel a šest kmenových vychovatelů dětského domova absolvovali ve školním roce 1997/98 kurz dyslexie, jeden pedagogický pracovník byl proškolen jako drogový koordinátor, jedna vychovatelka byla přijata ke studiu speciální pedagogiky a další má o toto studium zájem.

V letošním školním roce bylo zorganizováno společně pro pracovníky dětských domovů okresu Česká Lípa další vzdělávání v oblasti výchovy - problematika dětských domovů. Cyklus pěti přednášek ukončí vychovatelé seminární prací a pohovorem o nastíněném problému.

Ředitel domova se zúčastňuje akcí pořádaných školským úřadem, dětským diagnostickým ústavem i akcí FICE. Jednotliví pracovníci jsou vysíláni na akce k dalšímu sebevzdělávání. K tomu přispívají i odebírané časopisy s problematikou výchovy (Učitel'ské noviny, Vychovatel) i čerpání informací z odborné i praktické literatury. Každému vychovateli je dána možnost nakoupení vhodné publikace pro oblast výchovy v určité peněžní částce bez prvotní konzultace s ředitelem. Nad určenou částku se nakupují knihy po vzájemné dohodě.

Oblast péče o další vzdělávání a odborný růst pedagogických pracovníků hodnotí inspekce jako spíše nadprůměrnou.

Oblast odborného a pedagogického řízení dětského domova hodnotí inspekce celkově jako nadprůměrné.

3.3 Kontrolní systém dětského domova, kontrola a hodnocení

Ředitel domova předložil zpracovaný plán kontrolní a hospitační činnosti rozdělený na období po dvou měsících. Plán je sestaven s ohledem na kontrolu pedagogické i provozní činnosti dětského domova (např. spolupráce se školou, využití doby na přípravu do školy, kontrola denních záznamů a pedagogických deníků, zapojení předškolních dětí, dodržování hygieny práce aj.). O kontrolách si vede ředitel záznamy, s jednotlivými pracovníky poznatky prohodí.

V rámci kontrolní činnosti není sledován průběh jednotlivých složek výchovy, nejsou pořizovány záznamy o hospitaci či kontrole v knize denních hlášení.

Hodnotící kritéria vztahující se k osobním příplatkům a odměnám zaměstnanců jsou zpracována, pracovníci jsou s nimi seznámeni.

Hodnocení dětí, které je prováděno každé úterý ve výchovných skupinách, se ředitel domova zúčastňuje (viz kapitola 2.3).

Osobní spisy zaměstnanců jsou vedeny. Na zařízení je stanoven vnitřní platový předpis.

System kontrol je stanoven, je fungující. Kritéria hodnocení jsou zpracována, jsou využívána k motivaci i hodnocení úspěšnosti v činnostech pracovníků. Tuto oblast hodnotí inspekce jako spíše nadprůměrnou.

3.4 Informační systém dětského domova - vnitřní a vnější

Uvnitř dětského domova je systém předávání potřebných informací založen na:

1. vzájemných neformálních rozhovorech pedagogických pracovníků,
2. osobních rozhovorech mezi ředitelem domova a daným pracovníkem,
3. poradách vychovatelů, pedagogických radách a na poradách provozních zaměstnanců, ze všech porad jsou prováděny zápisy,
4. denních osobních rozhovorech mezi pracovníky a dětmi, dále prostřednictvím dětské samosprávy i schránky důvěry,
5. vedení osobní dokumentace spisů dětí s poučením o povinné mlčenlivosti a ochraně dat.

Vnější informační systém se dotýká:

- zákonných zástupců - jsou to informace o návštěvách v dětském domově, sdělení při příchodu dítěte do zařízení, osobní rozhovor rodiče s pedagogickým pracovníkem, pozvání rodičů sociální pracovníci apod.; informace o dětech podávají rodičům především ředitel dětského domova nebo sociální pracovnice,
- školy, do které docházejí děti z dětského domova - je zajišťován přítomností vychovatelky na třídních schůzkách, prostřednictvím žákovských knížek, návštěvami při akcích,

- zřizovatele MŠMT ČR, ŠÚ, OÚ - získáváním informací od pověřených pracovníků státních orgánů, výměnou zkušeností na poradách ředitelů dětských domovů, předáváním informací,
- spolupráce s ostatními dětskými domovy (např. společné sportovní akce, vzájemná výměna zkušeností, společně organizované semináře).

Pravidla informačního systému jsou známa a jeví se jako funkční, předávání informací je většinou doloženo. ČŠI hodnotí informační systém jako nadprůměrný.

3.5 Vedení povinné dokumentace

V rámci komplexní inspekce byla sledována povinná dokumentace podle § 45b zákona č. 76/1978 Sb., o školských zařízeních, ve znění pozdějších úprav, podle § 14 odst. 3 vyhlášky ministerstva školství ČSR č. 64/1981 Sb., o školských zařízeních pro výkon ústavní výchovy a ochranné výchovy, dále podle článku 6 instrukce č. 29 ministerstva školství ČSR čj. 20 926/81-20 ze dne 31. července 1981, kterou se stanoví podrobnosti o organizaci školských zařízení pro výkon ústavní výchovy a ochranné výchovy.

Kontrolovaná dokumentace je uvedena v bodě 1.5 - její administrativní úroveň vyžaduje zvýšenou pozornost ze strany ředitele. Na drobné formální nedostatky byl ředitel dětského domova upozorněn - např. prolínání témat organizačního a vnitřního řádu, chybně označené součásti dětského domova v organizačním řádu, poskytování peněžních darů svěřencům, nevhodná formulace právních předpisů určujících činnost dětského domova, dále neuspořádané osobní spisy svěřenců, chybně označená kniha úředních návštěv, jednací protokol veden zvlášť pro došlou a zvlášť pro odeslanou poštu. V průběhu konání inspekce bylo započato s odstraňováním zjištěných nedostatků.

Předepsaná povinná dokumentace je vedena v souladu s platnými předpisy. Její vedení hodnotí inspekce jako průměrné.

3.6 Úroveň spolupráce dětského domova s dalšími zainteresovanými orgány

Vedení dětského domova úzce spolupracuje s Dětským diagnostickým ústavem v Liberci, s odděleními péče o děti referátu sociálních věcí a zdravotnictví příslušných okresních úřadů, dále s okresními soudy, s Policií České republiky (dojde-li k útěku některého ze svěřenců). Dalšími subjekty, se kterými je navázána spolupráce, jsou zdravotnická zařízení, okresní hygienická stanice a další.

Spolupráce se školským úřadem se dotýká především oblasti financování.

Vedení dětského domova hodnotí vzájemnou informovanost a spolupráci jako velmi dobrou.

Spolupráce se zainteresovanými orgány se jeví ČŠI jako nadprůměrná.

3.7 Výroční zpráva

Výroční zpráva za uplynulý školní rok splňuje oblasti předepsané v § 17e odst. 2 a 3 zákona 564/1990 Sb. o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů. Obsah výroční zprávy je v souladu se zjištěnými skutečnostmi.

Výroční zprávu a její zpracování hodnotí inspekce jako spíše nadprůměrnou.

3.8 Efektivnost využívání finančních prostředků přidělených ze státního rozpočtu vzhledem k účelu činnosti dětského domova

Finanční prostředky jsou využívány ve prospěch svěřenců a k zajištění činnosti dětského domova. Plánovaný rozpočet umožňuje plnění úkolů stanovených v koncepci i v ročním plánu zařízení. Je vedena, mimo jiné, evidence kapesného, ošacení, ošetřovného. Vedení domova se snaží zabezpečit některé akce (v materiální oblasti i ve výchovné činnosti) pomocí sponzorských darů.

Využívání finančních prostředků hodnotí inspekce na základě pozorování, rozhovorů a prohlídky vybavenosti zařízení jako účelné - spíše nadprůměrné.

4 PODMÍNKY, PRŮBĚH A VÝSLEDKY VÝCHOVNĚ-VZDĚLÁVACÍ ČINNOSTI

4.1 Hodnocení materiálně-technických podmínek výchovně-vzdělávací činnosti vzhledem ke schváleným dokumentům a počtu svěřenců

Objekt dětského domova je umístěn v čtyřpodlažní podsklepené vile z počátku století. Budova se nachází ve vilové čtvrti města, je obklopena zahradou. Vstup do objektu umožňují dva vchody - zadní pro svěřence, přední pro zaměstnance a návštěvy. Samostatným vstupem pro děti tak nedochází ke křížení špinavého a čistého provozu. Objekt je udržovaný, postupně dochází k rekonstrukci vnitřního zařízení.

Ve sklepě jsou umístěny botárna, prádelna, žehlárna, plynová kotelna. V chodbě se v době nepříznivého počasí suší prádlo.

První nadzemní podlaží slouží pro provoz školní jídelny (jídelna a kuchyň včetně skladového zázemí) a činnost jedné výchovné skupiny (čtyři místnosti včetně sociálního zařízení). Ve druhém nadzemním podlaží se nachází kanceláře a prostory pro další výchovnou skupinu (čtyři místnosti, hala, sociální zařízení). Do třetího podlaží jsou situovány pokoje třetí výchovné skupiny (pět místností, hala, sociální zařízení). Půda (v úrovni třetího nadzemního podlaží) slouží jako skladový prostor.

Všechny prostory dětského domova jsou efektivním způsobem využity pro realizaci a zajištění výchovně-vzdělávacího procesu.

Nábytek v místnostech užívaných dětmi je postupně obnovován, prostory jsou účelně a vkusně vyzdobeny. Estetická úroveň interiéru, na které se podílejí i svěřenci, je na vysoké úrovni.

Na pozemku, který je součástí dětského domova a který je pečlivě udržován, se nachází relaxační část (prolézačky, pískoviště, stoly na stolní tenis, dvě víceúčelová hřiště), dále záhony pro pěstování okrasných rostlin a zeleniny, ovocné stromy. Parkově upravená část zahrady je využívána pro odpočinkové činnosti. Na údržbě a úpravě pozemku se podílejí děti v rámci výchovných činností.

Pro zajištění potřeb výchovně-vzdělávacího procesu slouží sklad sportovních potřeb (horská kola, lyžařská výzbroj a výstroj pro všechny děti, brusle), dále hudební nástroje (kytary, flétny, klávesy). Dětem jsou k dispozici dva počítače s tiskárnou, které jsou využívány pro nácvik obsluhy počítače. Audiovizuální technika je zastoupena televizory, videorekordéry a HIFI věžemi.

Pedagogičtí pracovníci kladou důraz na rozvoj čtenářských dovedností svěřenců. K tomu slouží knihovny výchovných skupin a pravidelný odběr dětských časopisů (Mateřídouška, Ohníček, ABC, Věda a technika).

Vychovatelé mají k dispozici dostatek návodné literatury pro činnost s dětmi, dále materiály pro výtvarnou, pracovní i estetickou výchovu. V rámci určeného finančního limitu mohou vychovatelé provést nákup potřebného materiálu bez konzultace s ředitelem dětského domova.

Materiální a technické zajištění výchovného a vzdělávacího procesu je hodnoceno jako nadprůměrné.

4.2 Hodnocení psychohygienických podmínek dětského domova

Denní režim dětského domova, který je uveden ve vnitřním řádu a jehož rámcové naplňování bylo sledováno, respektuje psychohygienické požadavky jednotlivých věkových kategorií svěřenců. Zajišťuje dostatečný časový prostor pro relaxační činnosti, spánek, výchovné a zájmové činnosti i přípravu na vyučování.

Pro relaxaci svěřenců jsou vytvářeny příznivé podmínky v rámci prostorového uspořádání dětského domova i venkovních úprav.

Soukromí svěřenců je zajišťováno jednak vlastními skříňkami a nočními stolky, jednak péčí o prostory výchovných skupin a ložnic, které lze v rámci aplikovaného systému označit jako „vlastní prostor výchovné skupiny a jejích svěřenců“.

Ve všech prostorách, které byly v průběhu inspekce navštíveny, bylo čisto, vyvětráno, interiér působil příznivým dojmem.

Výměna prádla, jeho značení a oběh respektuje hygienické požadavky.

Pitný režim je zajištěn celodenní přístupností k tekutinám v jídelně (konvice se šťávou).

Při hospitační činnosti bylo zjištěno nevhodné osvětlení pracovní plochy při přípravě na vyučování.

Pedagogičtí pracovníci nemají k dispozici vlastní místnost (šatnu nebo služebnu). Není tak vytvořen předpoklad pro zajištění jejich psychohygienických podmínek při výkonu především nepřímé výchovné práce.

Oblast je hodnocena jako spíše nadprůměrná.

4.3 Hodnocení dětského domova z hlediska rozvoje osobnosti svěřenců, z hlediska výchovné práce a kvality speciálních činností

V rámci inspekce byla provedena pozorování výchovných činností hospitačního charakteru ve všech výchovných skupinách.

Příprava na vyučování

Příprava na vyučování probíhá v čase vymezeném vnitřním řádem - v odpoledních, případně v podvečerních hodinách. Děti měly vyhrazeno pracovní místo, jehož uspořádání si většinou organizovaly samy.

Pedagogičtí pracovníci individuálně pracovali s jednotlivými dětmi, vysvětlovali látku, pomáhali s úkoly a přezkušovali z naučené látky. Děti měly zavedeny cvičné sešity, do kterých psaly úkoly připravené vychovatelem.

Vychovatelé byli dobře připraveni, znali školní vyučovací rozvrh jednotlivých svěřenců, k dispozici měli dostatek materiálů k procvičení probíraného učiva s ohledem na věk a mentální schopnosti dětí (základní škola, zvláštní škola, učňové).

Atmosféra ve výchovných skupinách, kterou vychovatelé vytvářeli, byla tvořivá a klidná. Průběžné hodnocení bylo samozřejmou součástí činnosti, na kterou byli svěřenci zjevně zvyklí.

Svěřenci pracovali samostatně, rutinní dovednosti byly zvládnuty. Komunikace svěřenců byla na velmi dobré úrovni s ohledem na věk a mentální vyspělost. Písemný projev byl různého charakteru.

Časový prostor vymezený pro sledovanou činnost byl většinou dobře využit, dětem byla ze strany vychovatelů průběžně přidělována samostatná práce.

Materiální zajištění bylo dostatečné.

Příprava na vyučování je hodnocena jako spíše nadprůměrná.

Odpolední zaměstnání

Na odpolední zaměstnání (výchovné činnosti) byli vychovatelé velmi dobře připraveni. Při sportovních i pracovních činnostech se účastnili sportování i práce společně s dětmi, k dispozici měli dobré materiální vybavení. Metody používané při výchovných činnostech byly standardní, odpovídaly věku dětí a jejich schopnostem.

Atmosféra ve výchovných skupinách byla otevřená s prvky důvěry ze strany vychovatelů k dětem a naopak. Svěřenci pracovali aktivně, byli stále povzbuzováni vychovateli, stimulováni a pozitivně hodnoceni.

Rutinní dovednosti zvládaly děti velmi dobře.

Činnost vychovatelů při odpoledním zaměstnání je hodnocena jako nadprůměrná.

Večerní zaměstnání

Večerní činnost probíhala s ohledem na věk dětí. Bylo zřejmé, že svěřenci jsou zvyklí trávit večer zajímavými činnostmi, které vychovatelé připravují.

Styl a projev vychovatelů byl klidný, vyrovnaný. Děti byly vedeny k sebehodnocení a vyjadřování vlastních postojů a názorů. Individuální přístup byl samozřejmou součástí všech probíhaných činností. Aktivita svěřenců, jejich motivace a stimulace byly posilovány pozitivním hodnocením ze strany vychovatelů.

Činnost vychovatelů při večerním zaměstnání je hodnocena jako nadprůměrná.

Režimové prvky

Režimové prvky probíhaly pod vedením vychovatelů s mimořádnou trpělivostí z jejich strany. Děti byly důsledně vedeny k zvládnutí rutinních dovedností a návyků.

Činnost vychovatelů při zajišťování režimových prvků je hodnocena jako nadprůměrná.

Výchovná a vzdělávací činnost vychovatelů probíhá plánovitě a systematicky. Na činnosti se průběžně připravují, materiální vybavení je zajištěno. Projev a styl vychovatelů se vyznačuje klidem, vyrovnaností a pedagogickým taktem. Při práci používají standardních metod a forem práce při důsledném individuálním přístupu k jednotlivým svěřencům. Celým dnem probíhá stále slovní hodnocení a povzbuzování, děti jsou stimulovány k aktivitám různého charakteru.

Svěřenci jsou samostatní, velmi dobře zvládají rutinní dovednosti. Komunikace odpovídá jejich věku, sociální a mentální vyspělosti. Atmosféra ve výchovných skupinách se vyznačovala prvky otevřenosti a důvěry.

Speciální činnosti zajišťuje sociální pracovnice (sociální agenda) a pomocná vychovatelka (zdravotní služba).

Obě pracovnice plní úkoly, které mají stanoveny náplní práce. Oblast svých činností znají velmi dobře, což bylo zjišťováno při řízených rozhovorech a studiem dostupných materiálů zdravotní a sociální agendy.

Oblast rozvoje osobnosti svěřenců (činnost vychovatelů) i oblast zajištění speciálních činností je vzhledem k výše uvedeným skutečnostem hodnocena jako nadprůměrná.

4.4 Hodnocení dětského domova z hlediska znalosti a využívání důležitých informací o svěřencích

Důležité informace z oblasti rodinné, sociální a zdravotní anamnézy svěřenců jsou pedagogickým pracovníkům předávány vychovatelům prostřednictvím ředitele dětského domova. Jsou společně konzultovány při neformálních rozhovorech, na poradách vychovatelů a při pedagogických radách.

Vychovatelé si vedou záznamy o dětech, ve kterých jsou uvedeny základní informace.

Při řízených rozhovorech prokázali pedagogičtí pracovníci důkladnou znalost uvedených oblastí, která je předpokladem kvalitní a systematické výchovné práce.

Oblast je hodnocena jako nadprůměrná.

4.5 Hodnocení dětského domova z hlediska úrovně výsledků výchovně-vzdělávací činnosti

Katamnestické sledování provádí ředitel dětského domova. Má přehled o všech dětech, které v uplynulých dvou letech opustily dětský domov po dovršení zletilosti. S většinou bývalých svěřenců je v písemném, telefonickém či osobním styku. Většina z nich je zařazena na pracovním procesu. Dostupné doklady byly předloženy (především písemný styk).

V době konání inspekce přišel na návštěvu bývalý svěřenec. Na základě řízeného rozhovoru s ním lze konstatovat, že byl pracovníky dětského domova dobře připraven na samostatný život. Jeho pracovní zařazení, postoje a hodnotové orientace byly pozitivní a dokladovaly dobrou úroveň výsledků výchovné a vzdělávací práce vychovatelů.

Vzhledem k aktivitám, které vedení dětského domova umožňuje dětem v oblasti zájmových aktivit, se svěřenci velmi dobře umisťují v soutěžích (plavání, kopaná, zpěv, tanec). Jejich komunikační dovednosti, právní vědomí a schopnost formulovat vlastní názor jsou na velmi dobré úrovni.

Do výchovného ústavu nebyl v letošním školním roce přeřazen žádný svěřenec.

Oblast je hodnocena jako nadprůměrná.

4.6 Hodnocení dalších aktivit, které významně ovlivňují činnost dětského domova

Vedení dětského domova zajišťuje řadu aktivit, které významným způsobem ovlivňují a doplňují výchovný a vzdělávací proces.

V době všech školních prázdnin (podzimních, vánočních, jarních i letních) pobývají děti mimo dětský domov - např. Tanvald, Staré Hrabčíc, Tři Studně, Bezděz, Krkonoše (spojené s brigádou), dále zahraniční rekreace ve spolupráci s Výborem Dobré vůle a Oreou. V tuto dobu probíhají v budově většinou práce na údržbě a rekonstrukci.

Děti se zúčastnily pořadu Vánoce na Vikárce, který pořádal Výbor Dobré vůle, dále Dne dětí na Pražském hradě, Matějské pouti v Praze.

Zástupci dětí se účastní aktivit pořádaných pro děti z dětských domovů:

- lehkooatletické závody,
- turnaje v kopané ,
- pěvecké soutěže,
- taneční soutěže (v loňském roce postoupili do celostátního finále.

Uvedená oblast je hodnocena jako nadprůměrná.

4.7 Hodnocení činnosti zařízení, která jsou součástí dětského domova

Podle rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení je součástí dětského domova školní jídelna. Její stravovací provoz probíhá v estetickém a čistém prostředí, děti se stravují na směny dle daného rozpisu.

Strava je vydávána podle požadavků denního režimu, který respektuje psychohygienické zásady.

Pracovníci školní jídelny projevovali v době konání inspekce vstřícný vztah ke svěřencům.

Činnost školní jídelny je hodnocena jako nadprůměrná.

5 ZÁVĚR

5.1 Závěry inspekce

Činnost dětského domova vykazuje řadu pozitivních prvků a většina sledovaných oblastí byla hodnocena jako nadprůměrná či spíše nadprůměrná.

Ředitel dětského domova prokázal důvěrnou znalost prostředí, orientuje se v oblasti řízení i zajištění výchovně-vzdělávacího procesu.

Klady:

- jednoznačné stanovení výchovně-vzdělávacího programu, jeho jasná deklarace a postupné naplňování,
- vytváření bezpečného prostředí pro svěřence s orientací na preventivní činnost,
- vysoká stimulační úroveň v rámci výchovného a vzdělávacího působení, jejímž základem je funkční hodnotící systém s pozitivním přístupem,
- zajištění individuální nabídky vzdělávacích a zájmových aktivit formou kroužků a dalších činností mimo dětský domov,
- promyšlené plánování,
- odborné vedení pracovníků,
- individuální přístup k pracovníkům i svěřencům,
- dobré materiálně-technické zajištění výchovně vzdělávacího procesu,
- příznivé psychohygienické podmínky,
- kvalitní práce vychovatelů,
- důkladná znalost anamnézy svěřenců ze strany pedagogických pracovníků,
- vysoká úroveň výsledků výchovně-vzdělávací činnosti,
- využití volného času svěřenců - zabezpečení dalších aktivit k obohacení činnosti dětského domova.

Zjištěné nedostatky:

- drobné formální nedostatky ve vedení povinné dokumentace,
- nedostatečné osvětlení při přípravě na vyučování,
- chybějící služebna pro vychovatele,
- v kontrolní činnosti nejsou sledovány všechny složky výchovy,
- není zapisována přímá výchovná práce ředitele v knize denních hlášení.

5.5 Další adresáti zprávy

Na vědomí

Adresát	Datum předání/odeslání zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Zřizovatel:	31. května 1999	095 323/99-5060
Školský úřad:	31. května 1999	095324/99-5060

5.6 Připomínky ředitele dětského domova

Datum	Čj. ČŠI	Text
		Připomínky nebyly doručeny